

**Evropska komisija
protiv rasizam i netolerancija**

**Op[ta preporaka na ekran br.3
od oblasti na politikata vo
odnos na:**

**Borbata protiv rasizmot i
netolerancijata na Romite**

Strazbur, 6 mart 1998 g.



Secretariat of ECRI
Directorate General of Human Rights and Legal Affairs
Council of Europe
F - 67075 STRASBOURG Cedex
Tel.: +33 (0) 3 88 41 29 64
Fax: +33 (0) 3 88 41 39 87
E-mail: combat.racism@coe.int

Posete ja na{ata web stranica: www.coe.int/ecri

Evropskata komisija protiv rasizam i netolerancija:

Povikuvajji se na Deklaracijata usvoena od strana na {efovite na dr`avi i vladi na dr`avite-~lenki na Sovetot na Evropa na Samitot odr`an vo Viena, na 8-9 oktombri 1993 g.;

Zemajji predvid deka vo Akcioniot plan za borba protiv rasizmot, ksenofobijata, antisemitizmot i netolerancijata, definiran kako del od ovaa Deklaracija, Komitetot na ministri be{e povikan da ja osnova Evropskata komisija za borba protiv rasizmot i netolerancijata so mandat koj, me|u drugoto, opa}a formulirawe na op{ti preporaki od oblata na politikata za dr`avite-~lenki;

Zemajji gi isto taka predvid Finalnata deklaracija i Akcioniot plan usvoeni od strana na {efovite na dr`avi i vladi na dr`avite-~lenki na Sovetot na Evropa, na nivniot vtor Samit odr`an vo Strazbur na 10-11 oktombri 1997 g.;

Naglasuvajji deka ovaa Finalna deklaracija potvrduva deka celta na dr`avite-~lenki na Sovetot na Evropa e da izgradat poslobodno, potolerantno i pravi~no evropsko op{testvo i deka povikuva na intenzivirawe na borbata protiv rasizmot, ksenofobijata antisemitizmot i netolerancijata;

Zemajji go predvid predlogot vo vrska so nominacijata na Evropski posrednik za Romite, sodr`an vo Preporakata br. 1203 (1993) na Parlamentarnoto sobranie na Sovetot na Evropa;

Imajji gi predvid zaklu~ocite od Seminarot od oblata na humanata dimenzija za Romite vo regionot na KEBS (OBSE), organiziran od 20-23 septembri 1994 g., od strana na Organizacijata za bezbednost i sorabotka vo Evropa (OBSE) vo tesna sorabotka so Sovetot na Evropa, kako i kontinuiranata sorabotka me|u ovie dve organizacii na ova pole;

Pozdravuvajji ja nominacijata od strana na Generalniot sekretar vo 1994 g., na Koordinator na aktivnostite na Sovetot na Evropa vo odnos na Romite;

Imajji ja na um rabotata na specijaliziranata grupa za Romite (MG-S-ROM);

Povikuvajji se na Preporakata br. R(97) 21 na Komitetot na Ministri za dr`avite-~lenki za mediumite i unapreduvawe na klima na tolerancija;

Povikuvajji se na odredbite sodr`ani vo Op{tata preporakata na EKRN br. 1 od oblata na politikata, so koja se nastojuva da im se pomogne na dr`avite-~lenki vo nivnata efikasna borba protiv rasizmot, ksenofobijata, antisemitizmot i netolerancijata, predlagajji konkretni merki vo ograni~en broj na osobeno relevantni oblasti;

Dlaboko ubedena deka Evropa e zaednica na spodeleni vrednosti, vku~itelno i na vrednosta na ednakvoto dostoinstvo na site ~ovekovi bitija, i deka po~ituvaweto na vakvoto ednakvo dostoinstvo e kamen-temelnik na site demokratski op{testva;

Imajji na um deka nasledstvoto na evropskata istorija ja sodr`i obvrskata da se pameti minatoto ostanuvajji budni i aktivno sproтивstavuvajji se na bilo kakva manifestacija na rasizam, ksenofobija, antisemitizam i netolerancija;

Oddavajji po`it na se}avaweto na site `rtvi na politikata na rasno progonuvawe i uni{tuvawe vo tekot na II Svetska vojna i potsetuvajji deka zna~itelen broj na Romi zaginaa kako rezultat na takvata politika;

Vo vrska so ova, naglasuvajji deka Sovetot na Evropa pretstavuva otelotvoruvawe i ~uvar na osnovnite vrednosti - osobeno na za{titata i unapreduvaweto na ~ovekovite prava - vrz koi Evropa be{e povtorno izgradena po u`asite na II Svetska vojna;

Zemajji predvid deka borbata protiv rasizmot, ksenofobijata, antisemitizmot i netolerancijata pretstavuva sostaven del od za{titata i unapreduvaweto na ~ovekovite prava, i deka ovie prava se univerzalni i nedellivi, i deka site ~ovekovi bitija, bez bilo kakva razlika, imaat pravo na takvite prava;

Naglasuvajji deka borbata protiv rasizmot, ksenofobijata, antisemitizmot i netolerancijata e pred se pra{awe na za{titata na pravata na vulnerabilnite ~lenovi na op{testvoto;

Ubedena deka vo bilo koe dejstvie za borba protiv rasizmot i diskriminacijata, naglasokot treba da se stavi vrz `rtvite i podobruvaweto na nivnata situacija;

Zabele`uvajji deka Romite niz Evropa stradaat od postojani predrasudi i se `rtvi na rasizam koj e dlaboko vkorenet vo op{testvoto i se cel na ponekoga{ nasilni demonstracii na rasizam i netolerancija i deka nivnite osnovni prava se ~esto prekr{uvani ili zagrozeni;

Zabele`uvajji isto taka deka postojanite predrasudi vo vrska so Romite doveduvaat do nivna diskriminacija na mnogu poliwa od ekonomskiot i op{testven `ivot i deka takvata diskriminacija e golem faktor vo procesot na socijalno iskluvawe {to pogoduva mnogu Romi;

Ubedena deka unapreduvaweto na principot na tolerancija e garancija za za~uvuvaweto na otvoreni i pluralisti~ki op{testva koi ovozmo`uvaat mirna koegzistencija;

na Vladite na dr`avite--~lenki im go prepora~uva sledново:

- da gi potpi{at i ratifikuvaat relevantnite me|unarodni pravni instrumenti na poletoto na borbata protiv rasizmot, ksenofobijata, antisemitizmot i netolerancijata, osobeno Ramkovnata konvencija za za{tita na nacionalnite malcinstva i Evropskata povelba za regionalni ili malcinski jazici;
- da osiguraat deka imeto {to oficijalno se koristi za razli~nite romski zaednici e ime so koe takvite zaednici sakaat da bidat ozna~uvani;
- zemajji gi predvid manifestaciite na rasizam i netolerancija ~ii `rtvi se Romite, da dadat visok prioritet na efikasnoto sproveduvawe na odredbite sodr`ani vo Op{tata preporaka na EKRN br. 1 od oblata na politikata, so koja se bara da se prezemat neophodnite merki za da se osigura deka nacionalnite krivi~ni, gra|anski i upravni zakoni sodr`at konkretni odredbi za

borba protiv rasizma, ksenofobije, antisemitizma i netolerancije;

- da osiguraat deka se borat protiv diskriminacije kako takva, kako i protiv diskriminativne prakse, preko soodvetni zakoni i vo građanskoto pravo da vnesat odredbi za ova cel, osobeno vo odnos na vrabotuvaveto, domuvaveto i obrazovanieto;
- da karakteriziraat kako protiv-zakonska bilo kakva diskriminacija od strana na javните vlasti vo izvršuvaveto na nivните dolžnosti;
- da osiguraat deka za Romite koi bile žrtvi na diskriminacija i koi sakaat da pokrenat pravni dejstvija im e obezbedena soodvetna pravna pomoć;
- da prezemat soodvetni merki da osiguraat deka pravdata celosno i vedna se sproveduva vo slučaj vo vrska so prekršuvawe na fundamentalnite prava na Romite;
- osobeno da osiguraat deka nema da se tolerira nitu eden stepen na nekaznuvawe što se odnesuva do krivičnite dela izvršeni protiv Romite i ova jasno da se stavi do znaewe na širokata javnost;
- da vospostavat i pružat podrška za konkretni planovi za obuka za licata koi rabotat na različni nivoa i vo različnite organi za sproveduvawe na pravdata, so cel da se unapreduva međukulturnoto razbirawe i svesta za predrasudite;
- da se pottikne razvojot na soodvetni aranžmani za dijalog međupolicijata, lokalните vlasti i zaednicite na Romite;
- da se pottikne jakneweto na svesta međuprofessionalcite vo medijume, kako vo audiovizuelните medijumi, taka i vo peštatot, za osobenata odgovornost što tie ja imaat za neprenesuvawe na predrasudi koga ja izvršuvajaat svojata profesija, i sobeno da izbegnuvaat izvestuvawe za incidenti koi se odnesuvaat na pripadnicite na zaednicite na Romite na način na koj se obvinuva celata zaednica na Romite;
- da gi prezemat neophodnite koriki za da osiguraat deka pravilata vo odnos na prava vo de jure i de facto pristap kon državljanstvoto i pravoto na azil se postaveni i primenuvani na način koj ne doveduva do osobena diskriminacija na Romite;
- da osiguraat deka prava vo vrska so "patuvaveto" vo zemjata, a osobeno regulativata vo vrska so naselbite i urbanističkoto planirawe na gradovite, se rešavaat na način na koj ne se poprečuva načiniot na život na zasegnatite lica;
- da razvijat institucionalni aranžmani za unapreduvawe na aktivnata uloga i učestvo na zaednicite na Romite vo procesite na odlučuvawe, preku nacionalni, regionalni i lokalni konsultativni mehanizmi, a prioritet da se dade na idejata za partnerstvo vrz ravnopravni osnovi;
- da prezemat konkretni merki za pottiknuvawe na obukata na Romite, za da go osiguraat nivnoto celosno poznavawe i

sproveduvawe na nivnite prava i na funkcioniraweto na pravniot sistem;

- da posvetat osobeno vnimanie na situacijata na Romkite koi ~esto se predmet na dvojna diskriminacija, i kako `eni i kako Romki;
- aktivno da se borat protiv site formi na u~ili{na segregacija na decata - Romi i da obezbedat efikasno u`ivawe na ednakov pristap kon obrazovanieto;
- vo nastavnite programi vo site u~ili{ta da vovedat informacii za istorijata i kulturata na Romite i da obezbedat programi za obuka na nastavnicite po ova pra{awe;
- da gi poddr`at aktivnostite na nevladinite organizacii, koi igraat va`na uloga vo borbata protiv rasizmot i netolerancijata protiv Romite i koi osobeno im pru`aat soodvetna pravna pomo{;
- da gi pottiknat organizaciite na Romite da igraat aktivna uloga, so cel da go zajaknat gra|anskoto op{testvo;
- da vospostavat merki za gradewe na doverba i da go ~uvaat i zajaknuvaat otvorenoto pluralisti~ko op{testvo vo celite na mirnata koegzistencija.

